

ΑΠΛΟΙ ΝΟΜΟΙ, ΓΙΝΕΤΑΙ;

Του
Ιγνατίου Καίτζη*

Το θέμα της απλότητας του περιεχομένου των νόμων δυστυχώς έχει σπανίως απασχολήσει τη νομική κοινότητα στην Ελλάδα, ενώ θα έπρεπε να συμβαίνει το αντίθετο. Οι νόμοι είναι κανόνες για τη ρύθμιση των σχέσεων και είναι οι άνθρωποι που καλούνται να τους εφαρμόσουν. Είναι λοιπόν λογικό να διέπονται από απλότητα και σαφήνεια και να είναι κατανοητοί από τον μέσο πολίτη αυτής της χώρας. Οι νόμοι είναι κείμενα τα οποία πρέπει να μπορούν όλοι να διαβάσουν, αφού με βάση αυτά θα ρυθμίσουν τις ενέργειες, τις συμπεριφορές και τις σχέσεις τους. Αυτό αμφιβώς οφείλει να συμβαίνει ώστε να μη δικαιολογείται η περίφημη «άγνοια» του νόμου. Συμβαίνει όμως;

Προφανώς όχι. Οι ελληνικοί νόμοι είναι πολύπλοκα κείμενα, μεγάλης έκτασης, αναίτια λεπτομερείς, συχνά ασαφείς και αντιφατικοί και με δεκάδες παραπομπές σε αριθμούς άλλων νόμων και αποφάσεων. Πρόκειται για χαοτικά κείμενα, τα οποία προφανώς δεν φιλτράρονται από την εθνική αντιπροσωπία, η οποία ψηφίζει ή όχι συνήθως την «πολιτική» ουσία του σχεδίου που της στέλνει η νομοπαρασκευαστική επιτροπή. Δεν είναι σπάνιο φαινόμενο ούτε οι ίδιοι οι βουλευτές να μπορούν να αντιληφθούν το περιεχόμενό τους, πόσο μάλλον να το κρίνουν, κάτι που έχει ακουστεί και σε επιτροπές της Βουλής.

Κάποτε κάποιος είπε ότι οι νόμοι είναι σαν τα λουκάνικα. Καλύτερα να μην ξέρουμε πώς γίνονται! Ποια είναι όμως η έννοια της παραγωγής τέτοιων νόμων; Συμβαίνει για να είναι η εφαρμογή και η ερμηνεία τους προνόμο δικαστών, διαγνώρων και ειδικών; Συμβαίνει για να χωρούν εξαίρεσεις και «παραθυράκια» που δεν μπορούν να διαγνωστούν με μια απλή ανάγνωση; Συμβαίνει γιατί είμαστε εθισμένοι να σκεφτόμαστε σύνθετα και καχύποπτα; Συμβαίνει γιατί έχουμε εμπιστοσύνη με την αντίληψη να ρυθμίζουμε τα πάντα με νόμο; Για όποιο λόγο κι αν συμβαίνει, είναι λάθος. Δεν μπορεί μια χώρα σαν την Ελλάδα να έχει 1.260 νόμους και αποφάσεις στην ασφαλιστική νομοθεσία της! Ούτε πάνω από 20 επενδυτικούς νόμους! Το πρήγμα του ψύλλου δεν είναι αιτία για να νομοθετούμε.

Στη Σουηδία η διαδικασία παραγωγής των νόμων έχει πολύ ενδιαφέρον. Οι νόμοι είναι απλοί και σύντομοι. Δεν επιτρέπεται να υπάρχουν φράσεις μεγάλες που περιλαμβάνουν διαφορετικές διατάξεις. Δεν επιτρέπονται μεγάλες παράγραφοι. Η νομοπαρασκευαστική επιτροπή μόλις ολοκληρώσει το σχέδιο καλεί με τυχαία επιλογή πολίτες να τον διαβάσουν για να διαπιστώσουν αν ο νόμος είναι κατανοητός. Γιατί αποτελεί ουσία της δημοκρατίας να καταλαβαίνουμε τους νόμους που εφαρμόζουμε. Δυστυχώς στην Ελλάδα δεν υπάρχει ανάλογη διαδικασία ή πρόνοια, ούτε η διάθεση να ασχοληθούμε με τέτοιους είδους διαδικαστικές λεπτομέρειες. Γι' αυτό και δεν είναι σπάνιο διαβάζοντας έναν νόμο μια παράγραφος να έχει έκταση μερικών σελίδων! Το συμπέρασμα είναι ότι ασφαλώς μπορούμε και εμείς να νομοθετούμε πιο απλά. Αλλά μάλλον είναι κάτι που δεν το θέλουμε.

**Νόμοι σαν
λουκάνικα.
Καλύτερα να
μην ξέρουμε
πώς γίνονται**

*Δήμαρχος Πυλαίας-Χορτιάτη
Αντιπρόεδρος της Επιτροπής Θεσμών της ΚΕΔΕ